

"והדרת פני זקן" - יחס החברה לזקנים

קראו את השיר והביטו בתמונות. באיזו תמונה תרצו למצוא את עצמכם בעוד שישים שנה?

היא? הקטן והאיש הזקן / של סילברסטיין, מתוך "אור בעליית הגג"

אמר לו הזקן, "גם לי
זה יכול לפעמים לקרות."
שאל הילד, "ואתה
יודע מה הכי כואב?
נדמה לי שהמבוגרים
בכלל לא שמים אלי לב".
ועל כתפו הרגיש הילד
יד צנומה, חמה, זקנה.
"אני יודע בדיוק למה אתה מתכוון,"
אמר הסב בהבנה.

"לפעמים הכפית נופלת לי",
אמר הילד הקטן.
"גם לי", ענה לו הזקן,
"זה קורה מזמן לזמן."
לחש הילד, "לפעמים
נרטבים לי המכנסים."
"גם לי זה קורה", ענה הזקן
עם חיוך על השפתיים.
אמר הילד הקטן,
"יוצא לי די הרבה לבכות."

מפני שיבה תקום והדרת פני זקן ויראת מאלוהיך אגני ה' : (ויקרא יט, לב)

רש"י: איזהו הידור? לא ישב במקומו ולא ידבר במקומו ולא יסתור את דבריו. יכול יעצים עיניו כמי שלא ראהו, לכך נאמר ויראת מאלוהיך, שהרי דבר זה מסור לל יבו של עושהו, שאין מכיר בו אלא הוא, וכל דבר המסור ללב נאמר בו ויראת מאלוהיך.

רש"י מזהיר מציומת צינייט. האם אנו מתעלמים מהזקנים?

אל תשליכני לעת זקנה ככלות פחי אל תעזבני: (תהלים עא, ט)

אמר דוד לפני הקדוש ברוך הוא ריבונו של עולם אל תשליכני לעת זקנא. כשהייתי נער הייתי יוצא למלחמה ונותן נפשי על בניך, ועכשיו שהזקנתי אין בי עוד סח, והם אומרים עד מתי הזקן זה חי.

(אגדת בראשית, פרק לה)

אמה דוד? האם יש לזקנים אמה?

התחלקו לשלוש קבוצות. כל קבוצה תדון בכתבה אחת דרך השאלות שלמטה, ותדווח ליתר הקבוצות.

כתבה א: מאה אלף קשישים רעבים בישראל

אחד מכל חמישה קשישים בישראל סובל מבעיית רעב. שבעה אחוזים ממשקי הבית בהם מתגורר קשיש, מדווחים על מצב חמור של אי-ביטחון תזונתי, כלומר, רעב של ממש. מהמחקר עולה כי קשישים רבים אינם מצליחים לטפל בעצמם בשל קשיים כלכליים. לכל קשיש חמישי בישראל יש בעיית ראייה, שהוא אינו מטפל בה כל קשיש חמישי (כ-20 אחוז) דיווח כי נאלץ לוותר על קשר טלפוני עם בני משפחתו בגלל קשיים כלכליים. כל קשיש שלישי (כ-32 אחוז) דיווח כי הוא סובל בחורף מקור.

(דו"ח ברוקדייל)

כתבה ב: "התוכנית הכלכלית הצליחה", כתבו בני הזוג במכתב ההתאבדות שהשאירו לילדיהם

בני הזוג בלעו כדורי שינה: הגבר (67) מת, אשתו (65) מאושפזת במצב קל. "שרון, ביבי, התוכנית הכלכלית שלכם הצליחה", כך כתבו במכתבם בני זוג מלוד, בטרם בלעו את הכדורים שהיו אמורים להרוג את שניהם. בחקירת משטרת לוד עלה כי השניים החליטו להתאבד לאחר שהגיעו לפת לחם, ומשום שחשו כי הם מהווים עול כלכלי כבד על ילדיהם. ... השניים סבלו מבעיות בריאות שונות, אך לא כאלה שפגעו בתפקודם היומיומי. לאחר שמצבם הכלכלי הורע, הסתייעו השניים רבות בבנם ובבתם. לאחרונה, החליטו כי לא עוד, וגמרו ביניהם כי ישימו קץ לחייהם.

(רוני זינגר, הארץ)

כתבה ג: אל תשליכנו לעת זקנה

10% מהזקנים נופלים קורבן לאלימות מצד בני משפחה או מטפלים. המשטרה מדווחת על 2,000 תלונות בשנה בנושא אלימות כלפי זקנים. יש להניח שהמספר גדול יותר שכן חלק גדול ממקרי האלימות לא מגיע לידעת המשטרה. הנתונים הקיימים בנושא מצביעים על מצוקות הנגרמות בשל הזנחה ובחלק לא מבוטל גם בשל התעללות. ניתן להבחין במצבים של הזנחה פיסית של הזקן שאינו מקבל טיפול נאות, תזונה מספקת ותנאים היגייניים ראויים. הסיבות לכך הם לעיתים מצב כלכלי או מנטאלי קשה, ובעיקר התעלמות של בני המשפחה המסירים מעליהם את האחריות לשלומם.

(לאה ברק)

**ממה יש לזקנים לשים? האם אנו מכירים מקרים כאלה?
איך אפשר למנוע את המתואר בכתבות?**

קצבת זקנה משולמת לגברים מגיל 70 ולנשים מגיל 65. קצבת הזקנה ליחיד היא בגובה 16% מן השכר הממוצע, ולזוג 24%. ב-2003, הקצבה ליחיד עמדה על 1,069 ש"ח, ולזוג על 1,604 ש"ח.

(מרכז אדוה)

האם זה מספיק? האם אנו צושים די?

